

Folktingets målsättningar inför kommunalvalet 2025

Vi föreslår att de tvåspråkiga kommunerna arbetar för

att kommuner där de svenskspråkiga är i minoritet har en **självständig svensk undervisningsförvaltning för hela lärstigen**. Det är den bästa modellen för att upprätthålla och utveckla kvalitativa tjänster inom småbarnspedagogik och undervisning och säkra både barnens och pedagogernas språkliga rättigheter.

att den finskspråkiga skolsektorn i kommunerna öppnar upp för **flera språkbadsskolor** och grupper för finskspråkiga som vill lära sig svenska inom den finskspråkiga lärstigen. Språkbad är en god pedagogisk modell för språkinläring.

att **språkplanering** införs som ett strategiskt arbetssätt i kommunerna. Med språkplanering avser Folktinget strukturer för handläggningen av ärenden och för kundkontakter på svenska samt att tillräckliga resurser (finansiering och personresurser) reserveras för detta. Personalens språkkunskaper följs upp som en del av kunskapsprofilen och utnyttjas i planeringen av kundbetjäning och kundkontakter. Genom språkplanering kan myndigheter utnyttja personalens språkkompetens effektivt och planmässigt, samtidigt som sannolikheten förbättras för att de lagstadgade språkliga rättigheterna uppfylls i praktiken. AI tas med som ett verktyg i språkplaneringen och utvecklandet av servicestigar på klientens språk.

att de digitala tjänsterna utvecklas samtidigt på finska och svenska. Då data samlas in för utvecklandet av tjänsterna bör **språket finnas med som en variabel**. Det är en förutsättning för ett lyckat kunskapsbaserat ledarskap som beaktar båda nationalspråken likvärdigt.

att alla tvåspråkiga kommuner har minst en integrationskoordinator som utvecklar den svenskspråkiga integrationsstigen. Kommunerna ansvarar för största delen av integrationstjänsterna från och med år 2025. De tvåspråkiga kommunerna bör i fortsättningen erbjuda invandrarna möjligheten att integreras på svenska genom att utveckla den **svenska integrationsstigen** och genom att informera om rätten att välja integrationsspråk. Samarbetet med tredje sektorns organisationer och den fria bildningen är viktigt. De svenska skolorna har goda möjligheter att ta emot mycket fler invandrare än de hittills har gjort.

De tvåspråkiga kommunerna

Av Finlands 309 kommuner är 33 tvåspråkiga. De åländska 16 kommunerna är enspråkigt svenska. Alla övriga kommuner är enspråkigt finska. Enligt språklagen är en kommun tvåspråkig då det bor både finskspråkiga och svenskspråkiga i kommunen och minst åtta procent av kommuninvånarna eller minst 3000 personer utgör en språklig minoritet i kommunen.

Kommunens viktigaste uppgifter är att ansvara för den kommunala ekonomin och den lagstadgade kommunala servicen. Småbarnspedagogiken, den grundläggande undervisningen, eftermiddagsvården är exempel på tjänster som kommunen ansvarar för. Kommunen ansvarar också för markplanering, trafikarrangemang, kultur- och idrottstjänster för kommuninvånarna. Kommunallagen bygger särskilt på att invånarna har möjlighet att delta i och påverka kommunens verksamhet.

Så här skriver Kommunförbundet om språkliga rättigheter i kommunen:

”En tvåspråkig kommun ska betjäna allmänheten på finska och svenska. Kommunen ska i sin verksamhet på eget initiativ, det vill säga självmant, se till att individens språkliga rättigheter förverkligas i praktiken, det vill säga utan att individen särskilt behöver hänvisa till dem och utan att det leder till extra besvär för honom eller henne. För att få reda på språket ska myndigheten vid behov fråga vilket språk invånaren vill använda. I en tvåspråkig kommun får kvaliteten på servicen inte bero på om invånaren använder finska eller svenska språket. Kommunen har rätt att ge bättre språklig service än vad språklagen förutsätter.

Kommunen ska i sin verksamhet förvalta landets språkkulturarv och arbeta för att båda nationalspråken hålls livskraftiga. Att finska och svenska är synliga i kommunen är en rättssäkerhetsfråga: enskilda personer ska veta att de har rätt att få service på finska och svenska. Att båda nationalspråken är synliga har också ett symboliskt värde. Synligheten betyder att båda språken accepteras som en del av den offentliga verksamheten och samhället. När kommunen arbetar för att båda nationalspråken används, bidrar den till att två livskraftiga nationalspråk upprätthålls och utvecklas.”

En språkligt indelad undervisningsförvaltning ingår i kommunallagen för att en tvåspråkig kommun ska kunna garantera en enhetlig lärtig på svenska respektive finska på alla nivåer. Detta förutsätter att också tjänsteinnehavarna inom bildningsorganisationen har kunskaper i svenska och finska i enlighet med de språkkunskapsvillkor som förutsätts i lagstiftning eller i kommunens förvaltningsstadga. Kommunen får inte göra förvaltningsmässiga sammanslagningar som kan leda till en försvagning av kommuninvånarens språkliga rättigheter.

Befolkningen med annat modersmål än svenska, finska eller samiska ökar starkt i Finland. Nästan alla invandrare som kommit till Finland sedan 2010-talet har integrerats på finska. Från och med år 2025 ansvarar kommunen för integrations- och sysselsättningstjänsterna. Dessa tjänster ska följaktligen även erbjudas på ett likvärdigt sätt på båda nationalspråken. För att det ska lyckas förutsätts satsningar på språkplanering, riktade resurser och strategiska beslut om den svenskspråkiga verksamheten av kommunerna. För att bibehålla elevunderlaget i de svenskspråkiga skolorna är invandrareleverna ett välkommet tillskott, samtidigt som de tillför den svenskspråkiga skolan en kulturell mångfald. Regeringen har ställt som mål att fem till tio procent av invandrarna ska integreras på svenska.

Folktingets målsättningar inför välfärdsområdesvalet 2025

Vi föreslår att välfärdsområdena arbetar för

att de tvåspråkiga välfärdsområdena tar i bruk språkbrukstillägg för kunskaper i de båda inhemska språken och att finansieringen av **språkbrukstillägget** tryggas. Trots att den offentliga ekonomin präglas av utmaningar och osäkerhet är det viktigt att säkra kompetent och motiverad personal. Språkbrukstillägg fungerar som ett viktigt incitament i konkurrensen om svenskkunnig arbetskraft, som har många olika arbetsgivare att välja mellan.

att **nationalspråksnämndernas** verksamhet utvärderas för att säkerställa att inrättandet av dem bidrar till att kompensera för den svenskspråkiga befolkningens minskade möjligheter att påverka det offentliga beslutsfattandet i och med övergången till välfärdsområden.

att **social- och hälsovårdsministeriet utvärderar** hur de språkliga rättigheterna har förverkligats sedan social- och hälsovårdsreformen trädde i kraft. Stor uppmärksamhet bör fästas vid särskilt sårbara klientgrupper, så som personer i behov av särskilt stöd, personer med funktionsnedsättning och personer som lider av psykisk ohälsa. En utredning av den svenskspråkiga elev- och studerandevården bör ingå i utvärderingsuppdraget.

att regeringen under denna regeringsperiod beslutar att **Helsingfors räddningsskola** får permanent finansiering för att med tre års mellanrum ordna den svenskspråkiga räddningsmannautbildningen.

De tvåspråkiga välfärdsområdena

Den 1 januari 2023 överfördes ansvaret att ordna social- och hälsovården samt räddningsväsendet från kommunerna till 21 välfärdsområden. Även Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen har ansvar för att ordna tjänsterna inom sina områden. Sju välfärdsområden, samt Helsingfors stad och HUS, är tvåspråkiga. Det innebär att de är skyldiga att ordna sina tjänster på både finska och svenska så att kunderna blir betjänade på det språk de väljer. Svenska är minoritetsspråk i alla tvåspråkiga välfärdsområden utom i Österbotten, där majoriteten av invånarna är svenskspråkig. Planeringen av svenskspråkiga servicestrukturer inom vårdorganisationerna är en viktig hörnsten för att säkerställa de språkliga rättigheterna och likvärdiga tjänster i praktiken, så att svenskspråkiga kunder faktiskt blir betjänade på sitt eget språk.

Efter att social- och hälsovårdsreformen trädde i kraft i början av 2023 har Folktinget sett oroväckande tendenser till att ordnandet av social- och hälsovård på svenska försummas bland de offentliga serviceproducenterna. Folktinget konstaterar också att den svenskspråkiga verksamheten (såväl tjänsterna för kunder och patienter som den administrativa verksamheten) i de tvåspråkiga välfärdsområdena nu i större utsträckning slås samman med finskspråkig verksamhet. Anledningen är till viss del ekonomisk, men det finns också en generell brist på kunskap om språklagstiftningen bland serviceproducenterna när det gäller vilka skyldigheter de har. Kunskapsbristen framkommer såväl hos serviceproducenternas ledning som bland de anställda. Folktinget anser också att språklagstiftningen inte tas på lika stort allvar som övrig lagstiftning.

Folktinget har aktivt arbetat för att utbildningen av svenskkunniga räddningsmän ska ordnas på en tvåspråkig ort med tre års mellanrum. Bristen på svenskkunnig räddningspersonal är stor i hela Svenskfinland.

Valdagen vid välfärdsområdesvalet och kommunalvalet 2025 är den **13 april 2025**.
Förhandsröstning i Finland 2-8.4.2025
Förhandsröstning utomlands 2-5.4.2025

Vad då Folktinget?

Folktinget är ett lagstadgat politiskt samarbetsorgan som arbetar för den svenskspråkiga befolkningen i Finland. Vi rör oss över partigränserna och bevakar de språkliga rättigheterna samt främjar det svenska språket och kulturen.

Det betyder att vi är i kontakt med myndigheter, hörs i riksdagen, ger utlåtanden och svarar på frågor kring språkliga rättigheter.

Ett nytt folkting väljs 2025

I samband med kommunalvalet våren 2025 utses 75 folktingsledamöter och ersättare. Fördelningen av ledamotsplatserna bestäms utifrån antalet röster som partiernas svenska kommunalvalskandidater får. Det är inte möjligt att rösta direkt på folktingskandidaterna.

Partier och grupperingar kan ställa upp kandidater till Folktinget på så kallade långa listor distriktsvis. Fördelningen av ledamotsplatser, eller mandat, sker sedan i den ordning som kandidaterna finns på listan.

www.folktinget.fi

